

RODOLJUB.

Glasilo „Slovenskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca (ali če je na ta dan praznik, dan poprej) ter stane 70 kr. na leto. — Članom „Slovenskega društva“ pošilja se list brezplačno. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 8 kr., če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15 kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

23. števil.

V Ljubljani, dne 7. decembra 1895.

V. leto.

Po volitvah.

Končane so volitve za deželni zbor. Žal, da moramo reči, da so se volitve v kmečkih občinah slabo končale za narodno stranko. Zmagali so povsod pristaši naše katoliške stranke, katerim je pa narodnost deveta briga. To so jasno pokazali na katoliškem shodu, kjer se niso upali potegniti za slovenski učni jezik na državnih srednjih šolah in so se samo izrekli za osnovo zasebne slovenske gimnazije, kar pa slovenskim potrebam nikakor zadoščati ne more. Za izobraženje našega naroda je v prvi vrsti dolžna skrbeti država, kateri plačujemo davke in vsaka zares narodna stranka se mora poganjati za slovenske državne šole. Katera tega ne stori, kaže, da jej je narodnost le stranska stvar in jo razobeša le pri volitvah zaradi lepšega in da nekaj ljudij vjame v take mreže.

Snovanje zasebnih slovenskih srednjih šol bi bilo ondu potrebno, kjer nimamo upanja, da bi dosegli državne slovenske srednje šole. Če bi že Slovenci mogli osnovati kako srednjo šolo, bi jo morali v Celovcu ali v Trstu, ali v kakem drugem kraju, ne pa v Ljubljani, kjer imamo

že popolno slovensko nižjo gimnazijo in je tudi upanje da se slovenski učni jezik razširi na višjo gimnazijo, ako se bomo za to poganjali. Morda bi se to že bilo zgodilo, da se temu v deželnem šolskem svetu ni odločno upiral zastopnik cerkve prošt Lenart Klofutar, ki je slepo orodje škofovo in seveda pripada tisti katoliški stranki, ki je le ob volitvah narodna, drugače se pa zlasti proti višjim cerkvenim oblastvom ne upa potegniti za pravice našega jezika.

Govori se, da je letos katoliška stranka zaradi tega napela tako vse sile, da bi potem z deželno pomočjo osnovala katoliško gimnazijo v Ljubljani. Ker za tak zavod ni žive potrebe, ker imamo v Ljubljani že zadosti srednjih šol, bi bilo pač za kaj tacega dajati denar neopravičljivo zapravljanje deželnega premoženja. Posebno nobena narodna stranka ne sme deželi, niti ljubljanskemu mestu nakladati sedaj tacega bremena, ko bodeta vsled potresa imeli mnogo stroškov in za deželo preneha tudi državni prispevek iz zemljiško-odveznega zaklada, ter

LISTEK.

Polikuška.

(Povest grofa Leva Tolstega.)

XIII.

(Dalje.)

— Stal je, kakor bi bil zblaznel.

— Oh, pokliči ga semkaj. Vprašala ga bodem, kako ga je našel. Pokliči ga semkaj, ne morem ven iti.

Dumjaša je hitela venkaj in dobila kmeta še v veži. On še ni bil pokril kape. Izvlekel je bil denarno mošnjo, razvezoval jo in denar držal v zobeh. Menda se mu je zdelo, da denarji niso njegovi, dokler niso v mošnji. Ko ga je Dumjaša poklicala, se je prestrašil.

— Kaj, Avdotja... Avdotja Mikolovna. Hoče li denar nazaj vzeti? Ko bi ti kaj spregovorila zame, moj Bog, medu vam prinesem.

— Tako, ti boš pa prinesel.

Zopet so se odprle duri in peljali so kmeta h gospej. Hudo mu je bilo. „Oh, nazaj hoče,“ mislil si je in

visoko vzdigoval noge, kakor bi šel po visoki travi in hitro je šel po sobah. Ničesar ni razumel in ničesar ni videl, kaj je bilo okrog njega. Šel je mimo zrcala, videl je cvetlice, neki kmet v šlebedrih noge prestavlja, nadalje je bil naslikan gospod z majhnim očescem, neka zelena majolika in nekaj belega... In glej! To belo je spregovorilo, bila je gospa. Nič ni razložil, samo oči je raztezal, ne vedoč, kje je, vse se mu je zdelo v megli.

— Si ti, Dutlov?

— Sem, gospa. Kakor je bilo, nič se nisem dotaknil, rekel je. Moj Bog, kakor konj sem se utrudil...

— No, tvoja sreča, rekla je gospa s prezirajoče prijaznim smehom. — Le vzemi, vzemi!

On je vanjo upiral oči.

— Veseli me, da si jih ti dobil. Daj Bog, da bi ti denar prinesel srečo! Kaj, si vesel?

— Kako bi ne bil vesel! Kako sem vesel, mamica. Zmeraj bodem za vas Boga prosil. Kako sem vesel, slava Bogu, da je naša gospa živa. Koliko imam grehov?

— Kako si našel.

bode le težko vzdržavati red v deželnem gospodarstvu.

Seveda temu se ne bode nikdo upiral, če morda hoče ljubljansko škofijstvo samo gimnazijo osnovati, dasi zanj ni potrebe, ker o dosedanjih srednješolskih zavodih v Ljubljani se ne more trditi, da bi ne bili dovolj katoliški. Če bi katoliška gimnazija bila v tem oziru kaj boljša, jako dvomimo, ker je vendar znano, da so skoro vsi največji sovražniki katoliške cerkve bili gojenci verskih šol, zlasti jezuitskih zavodov.

Zmaga naše katoliške stranke v kmetskih občinah pa ni bila tako slavna, kot se misli. V nekaterih krajih je njena večina bila majhna. Žal, da nimamo pri rokah vseh izidov prvotnih volitev, ker verjetno je, da še kateri katoliških poslancev večine volilcev niti ne bode zastopal, temveč se ima zahvaliti le ugodni razdelitvi glasov. Ko bi imeli zastopstvo manjšine, kar bi bilo pravično, bi gotovo lepo število narodnih poslancev zastopalo tudi kmetijske občine v deželnem zboru.

Sicer se pa mi takemu izidu ne čudimo. Vsled velikega pritiska od zgoraj, je duhovščina silno agitirala po vsej deželi in na vso moč obrekovala narodno stranko. Vsakega narodnjaka so hoteli razkričati za največjega brezverca, ki je vreden, da ga sežgó na gromadi. Ob enem se je trosila po deželi laž, da je narodna stranka slabo gospodarila z deželnim premoženjem. Za stroške za deželno gledališče, za deželno bolnico itd., za katere je glasovala tudi naša katoliška stranka, so skušali zvrniti odgovornost jedino na narodno stranko. Mi se le čudimo, da so se pri taki strastni agitaciji še na kmetih našli sploh možje, ki so se upali ustavljati se tej razdivjanosti, in da so v več občinah voljeni bili še narodni volilni možje.

Narodna stranka je zgubila v kmetskih občinah pet mandatov, ako k njej prištevamo tudi gosp. Višnikarja, kateri hodi na Dunaju s katoliško stranko, a mu vendar zaradi tega niso naši katoličani prizanesli doma in je proti njemu kandidoval g. Klun sam.

— Reči moram, za našo gospo smo se vedno pošteno trudili, a ne to . . .

— Popolnoma je zmeden, gospa, rekla je Dumjaša.

— Peljal sem vojaškega novince. Ko sem se vračal, našel sem denar na potu, najbrže ga je zgubil Polikuška.

— Le pojdi, pojdi, dragi moj! Me veseli.

— Kako sem vesel, mamica, rekel je kmet. Potem se je spomnil, da se ni zahvalil, a tega ni znal storiti, kakor bi bilo treba. Gospa in Dumjaša sta se nasmehnila, a on je zopet korakal, kakor po travi in se je težko zadrževal, da ni letel. Vedno se mu je zdelo, da mu denar vzamejo, ako ga še jedenkrat ustavijo . . .

XIV.

Prišedši na sveži zrak, je Dutlov napotil se proti lipam. Odpasal se je, da je lažje ven vzel denarno možnjo in v njo del denar. Usta njegova so migala, nategovala se in stiskala, če tudi ni niti glasu dal od sebe. Ko je denar spravil in se prepasal, se je prekrizal in šel dalje po poti, kakor pijan se je spodtikal, tako je

Posebno je obžalovati, da je propal starosta narodne stranke g. Luka Svetec, ki je bil posebno izveden v deželnih stvareh in nekak naslednik dr. Bleiweisa. Mož se je boril za narod in vero, ko so še vodje novopečene katoliške stranke po šolskih klopih trgali hlače. Ker se kot značajan mož ni hotel ukloniti komandi naše katoliške stranke, moral je zginiti s pozorišča. Mož, ki je prišel na njegovo mesto, ga ne bode mogel nadomestiti.

Srečnejše, nego volitve v kmetskih občinah, so pa izpale volitve v mestih. Voljeni so vsi kandidatje narodne stranke in to vsi jako odlični in narodni možje, ki se ne bodo dali ukloniti. Katoliška stranka je celo zgubila jeden mandat, namreč v Idriji, kjer je dosedanji zastopnik gosp. Stegnar jako neslavno pogorel. Rudarski delavci v Idriji se niso dali zapeljati s krščansko-socialnim programom naše katoliške stranke, dobro vedoč, da je vse to slepilo, ko vender na Dunaju naša katoliška stranka hodi le s kapitalisti in zatiralci delavcev.

Posebno je pomenljiva narodna zmaga v Kranji. Tu je katoliška stranka bila kandidovala jednega najprvih svojih pristašev, dr. Šušteršiča, ki se je posebno odlikoval pri raznih shodih s svojim napadanjem na narodno stranko. On bi bil imel postati nekak vodja katoliške stranke. Kranjski volilci pa niso zmatrali za nobeno čast, da bi jih zastopal gosp. dr. Šušteršič in dali so glasove g. notarju Globočniku. Nič ni pomagalo, da je katoliška stranka po svojih agitatorjih in po svojih glasilih grdo lagala, da Kranj zopet zgubi gimnazijo, ako bi bil izvoljen narodni kandidat. Ravno v Kranji se je najbolje pokazalo, kako se je katoliška stranka posluževala vseh sredstev, tudi najgrših lažij, da bi le zmagala.

Kar se tiče gimnazije v Kranji, pač vsakdo vé, da se zanj ni bati, dokler bode dobro obiskana. Nobena vlada ne bode odpravljala dobro obiskanih zavodov. Mi vemo, da bi naši konservativci, ki so v Kranji pogoreli, bili veseli, ko bi učni minister Gautsch jim hotel to ljubav storiti. Marsikako uslugo bi radi potem storili vladi.

bil zamišljen. Nakrat je zagledal pred seboj podobo kmeta, ki je šel naravnost proti njemu. Zaklical ga je. Bil je Jefim, ki je z gorjačo stražil okolu krila.

— A, strijc Semen, je vesel spregovoril Jefim, stopivši bliže. (Jefimu je bilo strašno biti sam.) — So li odpeljali vojaške novince, strijc?

— Odpeljali. Kaj pa ti?

— Postavili se me semkaj stražiti obešenega Iljiča.

— A kje je on?

— Tam-le pod streho visi, odgovoril je Jefim, pokazavši v temi na streho krila.

Dutlov je pogledal, kamor mu je bil z roko pokazal Jefim, če tudi ni ničesar videl, vender se je skremžil, zamižal in pomajal z glavo.

— Policijski uradnik je prišel, rekel je Jefim, — to je pripovedoval kočijaž. Takoj ga snamejo. To je strah ponoči. Nikakor ne pojdem ponoči, ko bi me poklicali, proti tej hiši. Če bi me do smrti tepel Jegor Mihalovič, ne pojdem.

— Kakšen greh je, kakšen greh! ponavljal je

Ta njih srčna želja se pa ne izpolni. Gimnazija kranjska bi prišla jedino v nevarnost, ako se osnuje katoliška gimnazija v Ljubljani. Potem bi duhovniki agitovali tudi po Gorenjskem, naj zlasti premožnejši ljudje pošiljajo sinove na katoliško gimnazijo, na tem je tudi jim največ ležeče. Gimnazija v Kranji bi se potem praznila. Ker je obstanek gimnazije v Kranji v interesu vsega kranjskega okraja, zato je pa dolžnost ne le gospoda Globočnika, temveč tudi zastopnikov kranjskega okraja kmetijskih občin g. Detele in Kalana, da se z vso odločnostjo upirata tej presrčni želji knezoškofa Missie. Radovedni smo, kako bodeta izpolnjevala to svojo dolžnost do svojih volilcev.

Vesel je tudi izid v dolenskih mestih, kjer je zmagal odločno narodni dr. Tavčar proti grajščaku Savinscheggu, katerega je bila postavila klerikalna stranka. Savinschegg je star nemškutar, ki je že večkrat bil deželni poslanec in se vedno držal nemške stranke. Ta kandidatura je tudi dober dokaz, kako je z narodnostjo pri naši katoliški stranki. Pripravljena je dati svoje glasove narodnemu nasprotniku, če le obljubi, da bode deloval proti narodni stranki. Volilci dolenskih mest pa so pokazali svoje narodno prepričanje in klerikalnemu nem-

škutarskemu kandidatu pokazali vrata. Nič ni pomagalo, da so klerikalni agitatorji zabavljali in grdo lagali proti dr. Tavčarju.

Vesel je tudi izid v Idriji, kjer je izvoljen g. dr. Majaron z nenavadno večino. Vse vabljenje naše katoliške stranke delavcev v nje tabor je bilo zastoj. Pri volitvi so delavci pokazali, da dobro vedo, kakšna je klerikalna skrb za njih blaginjo.

Narodna stranka bode v deželnem zboru štela devet mož, a to taci, ki so že izkušeni in sposobni za delo in ki si ne dajo od nikogar zapovedovati, za to smo prepričani, da se njih glas ne bode mogel prezirati. V duševnem oziru bodo daleč nadkriljevali vseh 16 pristašev katoliške stranke, mej katerimi jih večina ni za resno delovanje.

Narodno stranko so pa sedanje volitve poučile, kake so razmere na deželi, in bode po tem morala uravnati svoje delovanje. Bodočih 6 let bode morala porabiti za poučevanje ljudstva po deželi in potem se jej pri bodoči deželnozborski volitvi ni bati poraza. Če bodo ljudje bolje spoznali težnje naše katoliške stranke, njeno delovanje in ljudi, ki se zbirajo pod njeno zastavo, se čez šest let ni misliti, da bi jih zopet volili v deželni zbor.

Politični pregled.

Zaradi Luegerjeve zadeve je prišlo do velicah nasprotstev v konservativnem klubu. Devet nemških konservativnih poslancev je izstopilo, in grof Silva Tarouka je odložil svoj mandat. Izstopivši poslanci osnovali so svoj klub, kateremu je pristopilo še nekaj drugih poslancev, tako, da šteje novi klub sedemnajst poslancev. Novi klub se je pa postavil precej na nemško narodno stališče. Grof Silva Tarouka je v konservativnem klubu igral važno ulogo in je po katoliških shodih rad zagovarjal krščansko socialno politiko, a sam v svojih rudnikih z

delavci ni tako krščanski ravnal. Vsaj neki dunajski list mu je jako nelepe stvari očital, a on je na vse to lepo molčal. Bil je nekak živ dokaz, kaka sleparija je krščanski socijalizem katoliške stranke.

Jezikovno znanje uradnikov. V budgetnem odseku je mladočeški poslanec dr. Herold opomnil Badenija, da na Češkem innogi uradniki ne znajo češčine. Ministerski predsednik grof Badeni mu je odgovoril na to, da je on za to, da more vsak uradnik znati jezik prebivalstva. To pojasnilo ministerskega predsednika je nas močno

Dutlov, pa le zaradi lepšega, ne misleč niti na to, kar je govoril, in hotel iti svojo pot.

— Ej, čuvaj, pojdi semkaj, zakričal je Jegor Mihajlovič z vnanjih stopnic.

Jefim se je oglasil.

— Kdo je stal še tam s teboj?

— Dutlov.

— I ti, Semen, pojdi.

Približavši se, je Dutlov zagledal pri svetu svetilnice, katero je nesel kočijaž, Jegorja Mihajloviča in nizkega uradnika v kapi s porto in suknji: bil je policijski uradnik.

— Starec, ti pojdi tudi z nami, rekel je Jegor Mihajlovič, ko ga je zagledal.

Starca je to jezilo, a se ni ničesar dalo storiti.

— Ti, Efim, mlad fant, pojdi na vrh, kjer se je obesil, popraviti lestvico, da bi moglo njega blagorodje gori.

Jefim, ki poprej ni hotel za nobeno ceno h krilu, je sedaj kar letel in krevsal s čevlji kot z bruni.

Policijski uradnik je ukresal ogenj in zažgal pipo Bival je dve vrsti proč in ga je nedavno bil izpravnik (okrajni glavar) ozmerjal zaradi pijanosti in je zatorej sedaj jako priden; prišel je ob desetih zvečer in hotel nakrat ogledati obešenca. Jegor Mihajlovič je vprašal Dutlova, zakaj je on tukaj. Dragi Dutlov je oskrbniku vse povedal, kako je našel denar in kaj je storila gospa. Dutlov je rekel, da je prišel prosit dovoljenja Jegorja Mihajloviča. Oskrbnik je v velik strah Dutlova zahteval kuvert in ga pogledal. Policijski uradnik je tudi vzel kuvert v roko in na kratko in suhoparno izpraševal podrobnosti.

„No, so že zgubljeni denarji,“ mislil si je Dutlov in začel se opravičevati. Toda policijski uradnik mu je vrnil denar.

— Kakšno srečo ima tepec! rekel je.

Ravno prav mu pride, rekel je Jegor Mihajlovič, on je ravno nečaka odpeljal na nabor; sedaj ga lahko odkupi.

— A! rekel je policijski uradnik in šel naprej.

razveselilo, a še večje bode naše veselje, ko bomo videli, da se je zares po tem načelu začelo delati po Slovenskem. Mnogo visokih uradnikov bode moralo iti drugam, če Badenijsve besede dejanje postanejo.

Volitve na Češkem so končane. Staročehi so pri njih popolnoma pozebli in tudi Nemci so zgubili nekaj mandator, tako, da sami ne morejo spraviti nobenega svojca v dež. odbor. V novem deželnem zboru bode 6 virilstov (4 škofje in 2 vseučiliška rektorja), 70 konservativnih veleposestnikov, 97 Čehov in 69 Nemcev.

Katoliško društvo za izseljevanje. Dobé se ljudje, ki za vsako reč znajo porabiti vero, da le kaj nese. Čitatelji se morda spominjajo, da je v svojem času „Slovenec“ priporočal neko katoliško društvo za izseljevanje. O tem društvu je bil razgovor nedavno v poljskem klubu. Nekateri poslanci so naglašali, da to društvo dela s pospeševanjem izseljevanja lepe dobičke. Če je to res, potem pa Rafaelova družba ni za las boljša, kot so razni židovski izseljevalni agentje. Včasih to društvo kar na jedenkrat po 500 izseljencev iz Galicije spravi preko Genua v Brazilijo. To društvo je sklenilo z braziljansko vlado pogodbo, da pripelje iz Galicije 9000 izseljencev. Ljudje se pošiljajo v državo Parana, kjer so pravi robi. Uiti jim ni mogoče, kajti beguna preganjajo kot divjo zver. Jeden poslanec je prečital pisma galiških izseljencev v Parani, v kako strašni bedi in verski zanemarjenosti živé, in vse te ljudi je v nesrečo spravilo društvo, ki deluje pod krinko katoličanstva in je pri tem seveda lepe novce zaslužilo. Jedino poslanec Chotkowski je nekaj to društvo zagovarjal, a drugi so navajali taka dejstva, da je umolknil.

Katoliška stranka in kmetje. Na Tirolskem so že precej dobro spoznali, kako znajo gospodariti posvečeni gospodje z deželnim premoženjem. Že dolgo število let so jih imeli celo vrsto v deželnem zboru. Pri letošnjih volitvah se je kazal nekak odpor mej kmeti proti duhovskim kandidaturam. Še za volilne može niso marali več

voliti fajmoštrov in kapelanov. Slišalo se je geslo: „Le farja ne!“ To pa ne mej liberalci, temveč mej ljudmi, ki so dobri katoličani. Dunajski „Vaterland“, glavno glasilo klerikalne stranke v Avstriji, obžaluje, da je na Tirolskem tudi proti duhovnikom se jelo uveljavljati geslo: „Le kmet zastopaj kmeta!“ Iz pisave tega konservativnega lista je vidno, da je pač katoliški stranki ljub kmet ondu, kjer ne upa zmagati z duhovnikom, drugače pa ne mara nič zanj, seveda zato, ker se njeni in pa kmetijski interesi ne ujemajo. Kmet je klerikalcu le v sili dober, drugače ga prezira in zaničuje.

Stojalovski in krakovski škof. Duhovnik Stojalovski je v Galiciji jel probujati kmete. S tem si je nakopal sovraštvo višje duhovščine, katera najrajše vidi, da kmet ostane neumen in zabit. Sedaj Stojalovskega na vso moč preganjajo. Krakovski škof kardinal Dunajewski je naročil vsem župnikom in cerkvenim predstojnikom, naj ne pusté Stojalovskega k oltarju, ko bi hotel v njih cerkvi maševati. Tako preganjajo prijatelja kmetijskega stanu in potem naj pa še kdo verjame, da so klerikalci prijatelji kmetijskega stanu.

Dogodki v Turčiji. V Armeniji je klanje nekoliko ponehalo, ko se je začel mrz, a nastala je v več krajih velika lakota. Ljudje mrjo od gladu. Pomagati gladujočim ni lahko mogoče pri slabih potih. Bati se je, da se začne kaka bolezen. Vlada je imenovala šest pravosodnih nadzornikov za Armenijo in tri za evropske pokrajine, da pregledajo, kakšne so razmere pri sodiščih in po ječah. V Makedonijo poslala je posebno komisijo, ki ima pregledati razmere po vsej deželi in potem poročati. Na Kreti so bili nastali nemiri, ki pa niso bili resni. Podhujskali so jih Grki, ki bi radi pridobili Kreto. Seveda resnega boja s Turki se Grki bojé, zato so mnogo prestrašopetni. Velevlasti bi rade vsaka poslala še jedno vojno ladijo pred Carigrad v varstvo svojih podložnikov, a sultan noče dati dovoljenja.

— Odkupiš li Iljo? rekel je Jegor Mihajlovič.

— Kako ga čem odkupiti? Je-li dosti denarja? In morda je že prepozno?

— Kakor veš, rekel je oskrbnik in oba sta šla za policijskim uradnikom.

Šli so h krilu v veži, katerega so smrdeči čuvaji čakali s svetilnico. Dutlov je šel za njimi. Čuvaji so bili videti, kakor bi bili kaj hudega storili, ali to je prihajalo najbrž le od smradu, katerega so napravili, kaj slabega niso bili ničesa storili. Vsi so molčali,

— Kje je? vprašal je policijski uradnik.

— Tukaj, zašepetal je Jegor Mihajlovič. — Efim, pristavil je, — ti mladič, pojdi naprej s svetilnico!

Efim je že prešel polovico lestvice. Korakajoč čez dve in tri stopinje, je vesel šel naprej samo ogledavajoč in sveteč s svetilnico policijskemu uradniku. Za policijskim uradnikom šel je Jurij Mihajlovič. Ko sta se že skrila, je Dutlov postavil jedno nogo na klin, vzdihnil in ustavil se. Prešli sta kaki dve minuti, njih koraki so utihnili v podstrešju, šli so k telesu.

— Strije! tebe kličejo! zakričal je Efim skozi odprtino.

Dutlov je šel gori. Policijski urad in Jegor Mihajlovič videla sta se samo pri svetu svetilnice z gorenjim svojim delom za brunom; za njim je stal še nekdo s hrptom sem obrnen. To je bil Polikuška. Dutlov je zlezal čez bruno in prekrizavši ustavil se.

— Obrni ga, rekel je policijski uradnik.

Nikdo se ni ganil.

— Jefim, ti fante, rekel je Jegor Mihajlovič.

Mladenič je prekoračil čez bruno, prevrnil Iljiča, stal je zraven z jako zadovoljnim obrazom, pogledaval sedaj Iljiča, sedaj načelstvo, kakor kdo, kažoč „Albinosko“ ali „Julijo Nestrano“, gleda sedaj na občinstvo, sedaj na svoj komad, in je pripravljen izpolniti vse želje gledalcev.

— Še obrni.

Iljič se je še preobrnul, zamahnil lahko z rokami in potegnil nogo po pesku.

— Primi in snemi.

Dopisi.

Iz Šmartna pri Litiji, 13. novembra. [Izv. dop.] Zmagala je tu katoliško-narodna stranka, t. j. gosp. dekan in njegova dva kaplana. Tri dni sta letala ta dva od vasi do vasi, od volilca do volilca in vsakega posebej in po svoje obdelovala. Nekaterim sta rekla, da se je v škofiji zvedelo, da niso ljudje zadovoljni z novim dekanom. Za to, sta rekla, je treba zdaj pri volitvah pokazati, da to ni res. Po javorski fari sta pripovedovala kaplan in tamošnji organist, da ne dobijo nikoli več svojega župnika — ker dosedanji je premeščen na Vače — če ne bodo prav volili. Tudi je kaplan razlagal, da je g. Svetec kriv davka na žganje, da zdaj ne smejo za dom kuhati, kakor bi hoteli. Torej tudi žganje je služilo tukaj za agitacijsko sredsvo. Šmartinski katehet je napadal stariše, ki imajo otroke v šoli, in se grozil, da njih otrok ne bo učil, če ne gredo za dekana voliti. Dobro se mu je baje odrezal neki oče, rekoč: Dobro, jaz moliti znam, in če Vi ne boste hoteli, bom otroke sam moliti učil. Tudi s smrtjo se je strašilo. Reklo se je bolj trdovratnim: Prišla bo jedenkrat tudi zadnja ura, takrat nas boste klicali, pa mi ne pridemo k Vam. Tako sta delala kaplana, pustivši šolo in spovednico, še maševala sta na vse zgodaj, prej ko je bila maša oznanjena. Vsem volilcem se je ob enem velelo, da morajo priti v jutro pred volitvijo v farovž. Kaplana sta jih tudi že na vse zgodaj čakala in prestregala na cesti ter gonila v farovž. Tam zbrane je dekan sladko ogovoril, da ga silno veseli, da ga tako spoštujejo. Potem so dobili volilne listke, kateri jih še niso imeli in potem sta jih gnala kaplana s palicami v rokah, kakor pohlevno čredo, na volišče, kjer sta jih ugnala precej v volilni prostor in sama sta se postavila, kakor dva kerubina pred vrata, da ne bi kateri ušel, ali bil od katerega narodnjaka pohujšan. Na tak način se je priborila klerikalna zmaga čez narodne

Šmarčane. Ljudstvo je zaradi tacega krivičnega ravnanja silno razburjeno. O krasno se poživlja pri nas katoličanstvo!

Z Gorenjskega, koncem oktobra. [Izv. dop.] V tem času, ko so valovi volilnega gibanja za deželni zbor kranjski pluli skoraj pred vsako vas, sem imel priložnost nekaterikrat dobiti „Slovenca“ in tudi „Slov. Narod“ v roke. Zanimivo je, kako se je od te in one strani priporočalo, volitev se udeležiti. Škoda, da se sploh ljudstvo tako malo od narodne stranke dá prepričati, da ima prav, in se da zapeljati od klerikalne. Večkrat sem že rekel, ako bi bili vsi kmetje takega mnenja kakor jaz, bi kmet imel v deželnem zboru svoje kmetijske poslance, da bi njegove koristi zastopali, kakor bi bilo tudi prav. Jaz menim, ako bi bili pod očetovim krilom, bi bilo v marsikateri reči boljše za kmeta, kakor sedaj, ko imamo le očme, ki le večji del za svoj stan skrbijo, na nas pa le pozabijo. Ako se vzame kronovina Kranjska, ki ima približno 500.000 prebivalcev in so ti največ poljedelci, in nimamo ne jednega pravega kmetijskega zastopnika, da bi vedel, kako se črn kruh služi. Duhovnikov je približno na Kranjskem 500, te zastopa milostljivi knezoškof, kar je popolnoma prav, in koliko imamo še potem poslancev v deželnem zboru, kateri so duhovniki? Oni bodejo gotovo svoj stan dobro zastopali, ali na trpina-kmeta bo pa gotovo malo prišlo. Ako bi izobražen kmet prišel do tega, da bi sedel v deželnem zboru, njemu bilo bi gotovo dolg čas, in ako bi pa vse kmetijske občine volile prave kmete in ti bi se zjediniili, bi se jim marsikatera mogla potrditi v naš prid z veseljem ali ne.

Iz Begunj, [Izv. dop.] Tukajšnja kmetijska družnica je imela v nedeljo 25. t. m. svoj občni zbor, pri katerem nas je počastil tudi gosp. ravnatelj Pirc, ter nam jako temeljito in prav uljudno predaval o nam jako

— Odsekati ukazajte, Vasilij Borisovič? rekel je Jegor Mihajlovič. — Dajte sekiro, bratci.

Čuvajem in Dutlovu je bilo treba trikrat ukazati, da bi pristopili. Mladenič je pa obračal Iljiča, kakor kostrunovo kožo. Naposled so presekali vrstico, sneli telo in pokrili. Policijski uradnik je rekel, da pride jutri zdravnik in odpustil ljudij.

XV.

Dutlov je, šepetajoč z ustni, odšel domu. Sprva mu je bilo čudno pri srcu, a čimbolj se je približeval vasi, tembolj je zginjevalo to čuvstvo in veselje je prešinjalo njegovo srce. V vasi so se slišale pesmi in pijani glasovi. Dutlov ni nikoli pil in je tudi sedaj šel naravnost domov. Bilo je pozno, ko je prišel domu. Njega žena je že spala, starši sin in unuk spala sta na peči, drugi sin v predelu. Samo Iljeva žena ni spala. Sedela je namreč v sami umazani srajci z razpletenimi lasmi na klopi in tulila. Ona ni šla strijcu odpret, temveč je le huje tulila in tugovala, ko je on prišel v sobo. Po mnenju starke je znala jako dobro, četudi po svoji mladosti še ni mogla imeti skušnje.

Starka je vstala in prinesla možu večerjo. Dutlov je pregnal Iljevo ženo od mize. Aksinja je vstala in legši na drugo klop ni nehala tuliti. Molčé je starka jed prinesla in potem pospravila. Starec tudi ni spregovoril niti jedne besede. Ko je odmolil, se mu je rignilo, umil si je roke, vzel je z žeblja računsko desko in šel je v čumnato. Tam je nekaj govoril s starko, potem je pa starka odšla, on pa je nekaj ropotal z računsko desko, naposled je zaloputnil pokrov skrinje in odšel v klet. Dolgo je stikal po čumnati in po kleti. Ko se je povrnil v sobo, je bilo že tema, luč ni več gorela. Starka, ki je bila po dnevni navadno tako tiha, da jo ni nikdo slišal, se je med tem zavalila po klopi in smrčala na vso moč. Hrupljiva Iljeva žena je tudi že spala in dihala, da se ni niti slišalo. Spala je na klopi, ne da bi se bila kaj slekla, ali pa kaj dela pod glavo. Dutlov je pogledal Iljevo ženo, pokimal z glavo, ugasnil luč, potem se mu je še rignilo, zlezal je na peč, legel zraven dečka-unuka. V tem je sezul čevlje in legel na hrbet, gledajoč tram nad pečjo, ki se je jedva videl nad njegovo glavo, in poslušajoč ščurke, ki so cvilili

važni panogi, katero so si zborovalci po predlogu gosp. župana izvolili, namreč o sadjarstvu. Ker pa ima pouk o sadjarstvu več oddelkov in ker se je že mnogo poučevalo in pisalo o pridobitvi, cepitvi, oskrbi sadnjih dreves, zatorej poroča gosp. ravnatelj o saditvi in nadaljnjem oskrbovanju sadnih dreves in tudi, kako ravnati z drevesci, ki pošlje kmetijska družba svojim udom. Prav hvaležni smo mu za to zanimivo predavanje ter se drznemo tem potom ga iskreno zahvaliti. Velik napredek je res v kmetijstvu, odkar deluje ta prekoristna kmetijska

družna s svojim podružnicami. Kak poboljšek v živinoreji, konjereji, govedoreji i. t. d. Koliko sadnih dreves, in sicer jako dobrih vrst, se vsako leto na novo zasaša, koliko izbornega raznorstnega semena se razpošlje mej ude, koliko kmetijskega orodja, strojev in drugih potrebnih rečij si pridobé udje; to nam je viden dokaz, da je res neizrekljive vrednosti ta družba. Zatorej bi bilo pač najboljšo, da bi bil vsak gospodar, oziroma kmetovalec, kakor tudi njegov prijatelj, kateri le zmoro nizko udnino, ud te prepotrebne družbe.

Slovenske in slovanske vesti.

(Vse za vero, dom, cesarja.) „Slovenski Gospodar“, ki je gotovo dober katoliški list, piše: To je naše staro geslo, in naši poslanci so nam obljubili, po tem geslu se zvesto ravnati. So li se držali tega gesla v važnem boju, ki se bje sedaj na Dunaju zoper Luegerja in njegovo stranko? Da Lueger ni dobil potrjenja, s tem smo mi lahko zadovoljni, tako trdi člankar „Südt. Post“. Mi pa trdimo, da ne, in večina zavednega ljudstva našega pravi istotako. Lueger je nemškega rodu, in če to javno izreče, mu-li smeš zameriti! Da bi pa on hotel zatirati nenemške narode, to je drzna trditev. Če se je zavezal z nemškimi nacijonalci, storil je to zato, da otme Dunaj liberalnega jarma. In ko je ž njimi dosegel to zmago, je rekel, da bo kot župan gledal, da ostane Dunaj nemško in katoliško mesto. Da je ob času, ko se je bil volilni boj na Dunaju, ostal zvest svojim zaveznikom ter ni glasoval, da mora biti slovensko-nemška gimnazija ravno v Celju, zaradi tega zamore njegov nasprotnik postati le oni, kdor še ni nikoli stal na čelu volilnega boja, kdor ne zna ali neče uvaževati propada židovskega liberalizma na Dunaju, in kdor vse presoja le z ozkega narodnega stališča. Lueger je mož, ki se ne sramuje očitno izreči, da je krščanski mož; on je mož,

ki navdušeno zagovarja načela in koristi krščanske vere ter pogumno nastopa zoper nje klete sovražnike. Od grofa Hohenwarta se jaz kaj takega ne spominjam. Če je grof-minister, tedaj pogumno nastopi, če je pa Bog zasmehovan in naša sv. cerkev napadana, ali bi bil z jednako unemo nastopil v obrambo ali v državnem zboru ali v kakšnem zborovanju katoličanov, tega še nisem slišal. So-li tedaj zvesti našemu geslu poslanci, ki gredo s Hohenwartom proti Luegerju? „Vse za vero!“ Dve reči ima naš narod, ki mu morate biti dragi kot očesi, to je vera naša in materin jezik. Kdor podpiše te besede našega Slomškega, ta potem ne sme občutiti vsake smeti v narodnem očesu, po verskem pa se mirno pustiti biti s pestmi. Da gre grof Hohenwart z grofom Badenijem rajši, kakor z — Luegerjem, to je umevno, kakor je umevno, če je vodja Hohenwart nasprotnik vodji Luegerju, zakaj redko kdo ima tisto nesebičnost, da bi rekel s sv. Janezom Krstnikom: „On mora rasti, a jaz pojemati“ (Jan. 3, 30); a težko je umeti, zakaj bi bil zastopnik ljudstva, ki je toliko hudega prestalo in še trpi od židovskega liberalizma, zakaj bi bil nasprotnik zmagovalcu tega nasilnika? Tudi za Klunom ne more iti noben poslanec, ki si hoče rešiti zaupanje pri svojih volilcih. Po-

po zidu, vzdihne, smrčanje, praskanje noge ob nogo in premikanje živine na dvorišču. Dolgo ni zaspal. Pokazal se je mesec, po sobi se je razsvetlilo, in videl je v kotu Aksinjo in še nekaj drugega, kar ni mogel razložiti, je li kdo ondi pozabil suknjo, ali so babe postavile kadico ali pa sedi kdo ondu. Se mu je li sanjalo ali ne, in zopet je pogledaval. . . Vidno je oni mračni duh, kateri je zapeljal Iljiča v strašno delo, in katerega bližino so čutili grajščinski ljudje vso noč, razprostrli svoje peruti do vasi, do Dutlova koč, kjer so bili oni denarji, ki jih je izgubil Iljič. Vsaj Dutlov ga je čutil in strah ga je bilo. Mogel ni ne spati, ni vstati. Videč nekaj, kar ni mogel spoznati, se je spomnil Ilje z zvezanimi rokami in obraza Aksinje, njenega zdihovalja in Iljiča z visečimi majajočimi rokami. Nakrat se je starcu zdelo, da je nekdo šel mimo okna. „Kaj je to, gre li kdo kaj povedat starosti?“ mislil je. „Kako je odprl,“ mislil je starec, ko je slišal korake v veži, „morda je starka pozabila zakleniti, ko je bila v veži?“ Pes je začel tuliti zadej na dvorišču, in šel je nekdo zopet po veži, kakor je pripovedoval starec, kakor

bi iskal duri, šel je mimo, začel zopet tipati po zidu, in se je spotaknil ob kadico, ki je zaropotala. Začel je tipati, kakor bi iskal kljuko. Sedaj je prijel za kljuko. Starca je strah pretresel po vsem telesu, sedaj je pritisnil kljuko in prišel je v človeški podobi. Dutlov je že vedel, da je to bil duh. Hitel je narediti križ, a ni ga mogel. Duh šel je k mizi, na kateri je bil prt, potegnil ga je z mize, vrgel na tla in sedaj lezel proti peči. Starec je spoznal, da je imel Iljičev obraz. Zobje so mu škrljali, roke se tresle. Duh je šel naravnost na peč, navalil se na starca in ga začel dušiti.

— Moj denar, spregovoril je duh Iljičev.

— Pasti me, ne dam, hotel je reči Semen.

Iljič ga je davil, kakor bi mu težka kamenita gora ležala na prsih. Dutlov je vedel, če bode zmolil neko molitev, da ga bode pustil, in vedel je tudi, kako molitev mora moliti, a moliti ni mogel. Unuk je spal zraven njega. Deček je močno zakričal in zaplakal: stari oče ga je bil pritisnil k steni. Krik dečka je osvobodil starcu usta. „Da ga vzbudi Bog,“ spregovoril je Dutlov. Duh ga je

slanec Klun se dá doma na Kranjskem v listu, ki imenuje boj na Dunaju boj mej vero in neverstvom, priporočati kot kandidat katoliške stranke zoper liberalno, na Dunaju gre z liberalno stranko in madjarskimi frimasoni zoper krščanskega Luegerja; posl. Klun pozdravlja zbrane krščanske socijaliste v Zagorju na Kranjskem, na Dunaju kljune rad po krščanskih socijalistih, kedar in kolikor le more. Mi na Štajerskem bi rekli takemu zastopniku s pesnikom: „Po vetru pljšč kaže, mož sebičen — tedaj hodi z Bogom!“

(Izid volitev.) V kmetijskih občinah zmagali so povsod kandidatje katoliške stranke: Gabrijel Jelovšek, Fran Povše, dekan Tomaž Kajdiž, Oton Detela, Andrej Kalan, Janez Ažman, Franc Modic, Josip Zelen, Matej Lavrenčič, Viljem Pfeifer, Fran Košak, dr. Fran Papež, Ignacij Žitnik, Karol Klun, Primož Pakiž, Fran Schweiger. V mestih izvoljeni so kandidatje narodne stranke: **Ivan Hribar, Peter Grasselli, dr. Ivan Tavčar, Viktor Globočnik, dr. Danilo Majaron, Ivan Murnik in Josip Lenarčič** ter Nemec Alojzij Loy. Trgovinska zbornica je izvolila **Jankota Krsnika in Ivana Perdana**. V veleposestvu so pa voljeni Nemci: grof Ervin Auersperg, grof Leon Auersperg, vitez Langer, baron Liechtenberg, dr. Adolf Schaffer, baron Schwegel, grof Anton Barbo, Feliks pl. Lenkh, Karol Luckmann in Alfonz baron Wurzbach. Poleg teh je še član deželnega zbora knezoškof Jakob Missia. Večine nima nobena stranka. Klerikalci so jo pričakovali, a ko se jim ni posrečilo, pa delajo grozno kisle obraze.

(Umrli) je dne 26. novembra v Višnji Gori ondotni župan, poštar in posestnik, gospod Peter Gilly, vrl narodnjak. N. v m. p.!

(Žrtvi klerikalnega hujskanja.) Pri volitvi volilnih mož v Slavinski občini je letos zmagala katoliška stranka. Dva voljena volilna moža ne znata niti brati, niti pisati. Taki ljudje so pri katoliški stranki najbolj priljubljeni, ker se dajo najrajši voditi. Jednemu

malo popustil. „In razpršijo se sovražniki...“ mrmral je Dutlov. Duh je zlezal s peči. Dutlov je slišal, kako je z obema nogama sunil na tla. Dutlov je molil po vrsti vse molitve, katere je znal. Duh je šel proti durim mimo mize in tako zaloputnil vrata, da se je vsa soba potresla. Vsi so spali razen starega očeta in unuka. Stari oče je molil in se tresel po vsem telesu, unuk je pa zaspan plakal in stiskal se k staremu očetu. Vse je zopet utihnilo. Stari oče je ležal, ne da bi se bil ganil. Petelin je pel onostran stene pri ušesu Dutlova. Slišal je, kako so se kure jele premikati, kako je mlad petelin skušal peti za starim, a ni znal. Nekaj se je premaknilo pri starčevih nogah. Bila je mačka, ki je skočila na mehke čapice s peči na tla in začela mijavkati. Starec je vstal in odprl okno; zunaj je bilo temno in oblačno. Prednji konec voza je stal pod oknom. Prekrižavši se, je šel bos na dvorišče h konjem, in tu se je videlo, da je bilo treba gospodarja. Kobili, ki je stala pod vislimi pri steni, so se bile noge zamotale v vajeti in mekine raztresle, držala je noge po koncu in glavo po strani in čakala gospodarja. Žrebe se

izmej teh dveh izvoljencev, sicer poštenemu možu iz Matenji vasi, je bilo to v nesrečo. Pred volitvijo je tekal od sosedu do sosedu, po danem nalogu rotli in pretli, ter se razburjal. Upehal se je duševno in telesno. Po dovršeni volitvi se je slavlila zmaga s streljanjem in pijačo. Gori omenjeni mož je bil seveda silno vesel, mislil je, da njemu velja. Prišedšemu domu se mu je jelo mešati v glavi, začel je govoriti vse zmešano o volitvi, liberalcih in hudiču, prišel ob zavest in umrl. Zapustil je osmero otrok. Katoliška stranka ga ima na svoji vesti. — V občini Stari trg na Notranjskem je vsled neprestanih agitacij in hujskanja zblaznil mož narodne stranke. Bil je mož poštenjak. Vaščani, sorodniki in prijatelji so ga vedno strašili, da „bode pogubljen, da ga bode hudič vzela, da ga je Bog zapustil, ker je liberalec“. Ko mu le niso dali miru, so mu zmešali pamet.

(Podiranje zgodovinskih hiš.) Marsikatera zgodovinska hiša se podira sedaj v našem mestu pod udarci delavcev. Vodnikovo stanovanje „pri Štefanu“ za Frančiškansko cerkvijo, kjer je pesnik umrl l. 1819., je že podrto. Samostan klarisink, ki je stal nasproti „Slonu“ (sedanjo vojaško oskrbovališče), je že tudi podrto. Sezidali so ga bili l. 1565, a cerkev že l. 1560. Sedaj podirajo deželno bolnico, ki je bila samostan bosih avguštincev. Temelj zanj so začeli kopati leta 1661. na zemljišču, katero so imenovali „Ajdoščina“, ker so se tam nahajali rimski sarkofagi. Mnogo starejša pa je prva bolnišnica v Špitalskih ulicah, takoimenovana „Kresija“, katero so začeli pred kratkim podirati. Sezidala jo je baje sama sv. Elizabeta († 1231. l.) na svojem potovanju v Rim in mnogi trdijo, da je že l. 1345 stal pri njej samostan Elizabetink.

(Preganjanje hrvatskih dijakov.) Sodišče je izreklo jako ostro sodbo nad dijaki, ki so sežgali madjarsko zastavo. Obsojeni so bili vsi dijaki skupaj na dvanajst let in dva meseca v ječo, preiskovalni zapor pa se jim ni uračunal. Jeden dijak je bil obsojen na šest mesecev

je bilo zvalilo v gnoj. Starec je je vzdignil, kobili izmotal nogo, dal jej krme in šel v sobo. Starka je vstala in užgala luč. „Zbudi otroke, v mesto pojdem“, in prižgavši voskovo svečo pri podobi, je šel ž njo v klet. Ne le pri Dutlovu, temveč pri vseh sosedih so že bili prižgali luči, ko se je odpravljal. Otroci so vstali in se napravljali. Ženske so prihajale in odhajale z vedri in latvicami mleka. Nace je napregel voz. Drug sin je družega mazal. Mlada žena ni več tulila, temveč, opravši se in zavezavši si robec, je sedela v sobi na klopi in čakala časa, da odpotuje v mesto in se poslovijo od moža.

Starec se je kazal posebno strog. Nikomur ni rekel nobene besede, oblekel je novi kaftan, opasal se in z vsemi Iljičevimi denarji odšel k Jegorju Mihajloviču.

— Ti meni pripravi! rekel je Nacetu, ki je obračal kolo na vzdigneni in namazani osi. — Kmalu pridem. Da bo gotovo.

Oskrbnik je bil šele vstal, pil je čaj in sam se je pripravljval v mesto k vojaškemu naboru.

(Konec prihodnjic.)

ječe, jeden na pet mesecev, sedem dijakov na štiri mesece, sedemindvajset dijakov na dva meseca, trinajst dijakov na dva meseca, štirji pa so bili oproščeni. V dan razglasenja je bila za vse slučaje pripravljena vsa policija in tudi vojaštvo. Ta nečuvstvo trda sodba je silno razburila vse zagrebško prebivalstvo. Hipoma se je ustanovilo dijaško podporno društvo, kateremu je namen skrbeti, da bodo ti dijaki mogli izvršiti svoje študije, in škof Strossmayer je v to svrhu takoj daroval 3000 goldinarjev.

Razne vesti.

(Izpred porotnega sodišča.) Pri tukajšnjem dežel-nem sodišču pričele so se v ponedeljek dne 25. novembra porotne sodbe. Pri prvi obravnavi bil je obtožen samski tesar Anton Torkar iz Zaspaskega hudodelstva uboja. Torkar sprl se je bil dne 25. avgusta letos v Zupanovi krčmi na Zabreznici s posestnikom Jakobom Resmanom, ki ga je neprestano zbadal in zmerjal zaradi nekega tesarkega dela, katero je bil pri Torkarju naročil, kate-rega pa le ta ni popoln izvršil, tako, da je bil Resman primoran, popolnitev tega dela drugemu mojstru izročiti. Vsled neprestanega zbadanja zagrabil je Torkar za steklenico in jo vrgel s tako močjo Resmanu v glavo, da mu je počila lobanja in je vsled tega umrl. Torkar pravi, da ni imel nakane, ubiti Resmana in da je vrgel steklenico vanj le vsled silne razdraženosti. Porotniki potrdili so le vprašanje glede pregreška proti varnosti življenja in sodišče obsodilo ga je na osem mesecev zapora. — Pri drugi obravnavi imel se je zagovarjati 26 let stari delavec Luka Čik iz Vodice zaradi hudodelstva poskušene posilne nečistosti. Obsojen je bil na 18 mesecev težke ječe, poostreno z jednim postom mesečno. — V torek je bil obtožen 20 let stari posestnikov sin Josip Osel iz Vogelj hudodelstva uboja. Dne 25. avgusta zvečer šel je posestnikov sin Jakob Srebrnjak vasovat k obtoženčevi sestri Meti Osel in zjutraj so ga našli pobitega pri tej hiši. Po pričah je dokazano, da ga je pobil Josip Osel. Porotniki potrdili so vprašanje glede uboja in sodišče obsodilo je Josipa Osla na tri leta težke ječe. — Pri drugi obravnavi bil je obtožen 39 let stari kajzar Janez Zevnik iz Mavčič hudodelstva uboja. Porotniki pa sa vprašanje glede krivde s 6 glasi zani-kali, vsled česar je sodišče Zevnika od obtožbe oprostilo. — V sredo dne 27. novembra vršila se je obravnava proti mizarju Josipu Florjančiču iz Škofelce, obtože-nemu hudodelstva tatvine in poskušene goljufije, in proti delavki Mariji Jereb iz Laverce in tovarniški delavki Mariji Florjančič iz Ljubljane, zaradi hudodelstva poskušene goljufije. Ukradel je Josip Florjančič Valentinu Cundru v Rudniku 4 vložne knjige kranjske branilnice za 3100 gld. in za 200 gld. srebrnega denarja. Florjančič je na tri vložne knjige vzel skoro ves denar in ga zapravil; na jedno knjigo pa je bilo vloženo 1500 gld. in katera se je glasila na ime Marije Cunder pa ni mogel dobiti denarja, ker je bila vinkulovana tako, da se sme glavnica izplačati le s podpisom Marije Cunder in proti potrdilu župnijskega urada v Rudniku. Zaradi tega pripravil je Josip Florjančič svojo nečakinjo Marijo Florjančič do tega, da je ta ponaredila podpis Marije Cunder in potrdilo županstva dobrunjskega. Marija Jereb je potem v Ljubljani to knjižico izročila postreščku Šušteršiču, naj vzame na knjižico 50 gld. in naj denar pri-nese v gostilno „št. 1“ na Križevniškem trgu. Po naročilu Josipa Florjančiča šla je Marija Florjančič za postreščkom v hranilnico opazovat, če se izplača denar

(Slovenska šola v Gorici.) Društvo „Sloga“ v Gorici je bilo primorano zatvoriti svojo šolo v Gorici, ker nima potrebnih sredstev. Več sto slovenskih otrok bi bilo brez pouka, ker mesto še ni slovenske šole osnovalo, da ni vlada društvu „Slogi“ brzojavno znatno svoto obljubila. Da bi onemogočili slovenskim otrokom obisk šole, je hoče mesto osnovati v neki opuščeni vojašnici zunaj mesta. Temu se pa Slovenci seveda ustavljajo.

ali ne, in ko so izplačilo odklonili, povedala je to takoj svojemu stricu Josipu Florjančiču, da je ta posvaril Marijo Jereb, katera potem ni šla v gostilno „št. 1“ in jo torej postrešek ni mogel najti in ovaditi. Porotniki so potrdili vprašanje glede krivde Josipa Florjančiča, zani-kali so pa vprašanje glede krivde Marije Florjančič in Marije Jereb, in obsodili Josipa Florjančiča na 7 let težke ječe. — V četrtek je bil tesarški pomočnik Franc Sever iz Črnuče obtožen hudodelstva uboja. Slaboumni Jakob Žumbergar, posestnikov sin iz Spodnjega Kašlja, pomagal je dne 30. oktobra nekemu možu goniti kupljeno živino v Gornjo Šiško. Ko je dobil plačilo, napil se je tako, da je na potu domu zabredel in namesto v Spodnji Kašelj prišel v Kleče ter se vlegel v Avšičevem hlevu, kjer je spal tudi obtoženec. Ker Žumbergar v svoji pijanosti ni dal miru, spravil ga je obtoženec k bližnjemu kozolcu ter ga z debelim koncem biča udaril nekoliko-krat po glavi. Drugo jutro našli so Žumbergerja mrtvega. Porotniki potrdili so vprašanje glede uboja in sodišče je obsodilo Severja na 4 leta težke ječe. (Konec prih.)

(Kupčija z dekleti.) S poštnim vlakom pripeljal se je 19. nov. zjutraj v Ljubljano okolo 50 let star žid Mojzes Schiffmann. V spremstvu njegovem ste bili dve mladi dekleti čedne postave in precej elegantno oblečeni. Schiffmann je čuval skrbno svoji spremljevalki, vendar je pristopila jedna k mestnemu policijskemu stražniku, ki je bil na kolodvoru postavljen, ter ga prosila, naj jo osvobodi, ker jo mož, v čegar spremstvu se je pripeljala, v Ljubljano sili, da potujeti z njim, a neče povedati kam. Stražniku, ki je omenjenega spremljevalca takoj prijel, ponudil je Schiffmann 50 gld., če ga izpusti. Stražnik Nikola Večerin je to ponudbo ogorčen odklonil in odgnal žida na policijo. Pri zaslišanju konstatovalo se je, da je Schiffmann svoji spremljevalki „kupil“ v Zagrebu od nekega Oesterreicherja za 420 gld. in da ju je hotel od-dati neki znani sramotni hiši v Genovi, od koder bi bili odšli v Egipt. Schiffmann se je izročil tukajšnjemu sodišču, dekleti pa ste se izpustili.

(Tatvine.) Gostilničarici v Kolodvorskih ulicah je bila dne 14. m. m. iz zaklenjene spalnice ukradena zlata ura in srebrna žlica. — Marijani Grandoli v Rebru je iz nezaprte sobe bila ukradena ravno isti dan srebrna ura. — Pekovskega učenca Fran Mraka v Ljubljani so zaprli, ker je svojemu mojstru I. Bizjaku ukradel večjo svoto denarja. Mrak si je bil dal napraviti ključ od pre-dala, v katerem je bil spravljen denar. — Računskemu revidentu Costi ste iz stanovanja ukradeni dve suknji in kolporterju Valentinu Miklerju v kavarni Lekan jedna zim-ska suknja.

(Samomor.) Dne 14. m. m. zvečer je s št. Jakob-skega nabrežja neznan kacij 30 let star mož skočil v vodo in zginil v valovih. — V igralnici na Monte-Carlu je belgijska grofinja Jourdan v jedni noči izgubila pol milijona frankov, vse svoje premoženje. Vrnila se je v

Bruselj in se posvetovala s hčerjo, šestnajstletno deklico, kaj storiti. Hči je materi dokazovala, da bolje, nego živeti v siromaštvu in v zapuščenosti, je — umreti. Hčerine besede so mater prepričale in sta se obe dami zastrupili.

(Čuden slučaj.) V nedeljo dne 17. novembra je neki človek v Šiški brez povoda ranil dve osebi in jednega konja. Storilec je potem šel v Ljubljano in rekel dvema ženskama: „Trem sem že posvetil, drugim pa še bom. Nikogar se ne bojim.“ V Ljubljani je poškodoval tudi brez povoda tri ljudi. Tega dejanja je sumljiv mizarski pomočnik Franc Gale, katerega so zaprli.

(Nesreče na železnici.) Dne 11. m. m. je skočil mej postajama Bakar in Mejo vlak s tira. Več voz se je razdrobilo. Dva sprevodnika sta bila nevarno ranjena in prepeljali so ju v reško bolnico. — 20. in 21. dne m. m. je bila velika burja na Krasu. Na progi mej Reko in Šempetrom je bila burja vrgla s tira 18 vagonov tovarnega vlaka in na ogerski državni železnici pa 18 vagonov tovarnega vlaka in napravila več druge škode.

(Nezgode.) Posestnik Martin Primc je vozil svinje iz žužemberške občine. Na cesti blizu Dvora padel je z voza in si zlomil vrat. — Sedemletni Jakob Vouk v Suhorju na Notranjskem je v odsotnosti vseh domačih vzel iz bratove skrinje samokres in se z njim igral. Samokres, ki je bil nabasan, se je sprožil in krogla je zadela dečka tako nevarno, da je umrl. — Hišni posestnik, po domače Miklavžek, v Spodnji Šiški je dne 14. m. m. nakladal mrvo v svojem kozolcu. Spodletelo mu je in padel je 4 metre visoko tako nesrečno, da je mrtev obležal. — Dne 1. m. m. zvečer o priliki cerkvenega blagoslovljenja pri Sv. Lenartu nad Veliko nedeljo so streljali tamošnji občani z možnarji. Lenart Pintarič je nabil možnar in ga hotel nesti na mesto, da ga sproži. Pazil ni, da ima smodko v ustih. Pala je na možnar, ki se je užgal in nesrečnežu odtrgal del telesa, da je čez nekaj ur umrl. — Dne 18. m. m. je padla v Radgoni na Štajerskem soproga poslanca g. Kotzbeka v vodo in utonila. Šla se je bila sprehajati v mestni log, a je vsled kratkovidnosti v vodo zagazila. — Mej Savo in Litijo našli so na tiru kacih 40 let starega človeka z razbito glavo. Tudi mu je bilo odrgalo jedno roko in jedno nogo. Mož je tujec, kak kmet ali delavec.

(Roparski umori.) V noči od 27. na 28. novembra izvršen je bil v Trojanah, sodni okraj Brdo, pri posestniku Vincenciju Novaku v njegovi hiši roparski umor. Zločinec je okoli 11. ure ponoči splezal po česplji, stoječi ob hiši ter se povspel na odprt hodnik v prvem nadstropju. Ker so se tudi v neki shrambi za predivo dobile nažgane užigalnice in tudi škatljica s tremi neprižganimi užigalnicami, soditi je, da je zločinec te pozabil in poprej z njimi posvetil, hoteč z njimi kaj ukrasti. Po stopnicah prišel je v pritličje, kjer je družinska soba in levo od nje z vhodom iz veže pa spalna soba. V tej sta že spala zakonska Vincencij in Marija Novak, vsak v svoji postelji, stoječih vzporedno. Vrata te sobe so bila zaprta, a to noč niso bila z dolgim železnim drogom zapazena. Ko je zločinec tiho vrata odprl, bedela sta še oba zakonska Novak. Mož Vincencij je takoj dvakrat vprašal: „Kdo je?“ Zločinec pa je šel tiho mimo postelje žene ter stopil k postelji Vincencija ter začel takoj po tem mahati z nekim bodalom ali mogoče tudi dvoreznim kuhinjskim nožem. Vincencij Novak je zadobil dve smrtni rani ter se zgrudil nazaj na posteljo; žena Marija Novak pa se je, priskočivši možu na pomoč, sprijela s storilcem, ki je začel tudi po nji mahati ter jo večkrat ranil na glavi in na rokah. Posrečilo se ji je pa vendar, da ga je stiščala proti vratom in v vežo ter zaprla vrata za njim. Nažgala je luč in hotela klicati ljudi na pomoč. Ko je zopet vrata odprla, planil je zločinec zopet proti nji, jo suval z bodalom in

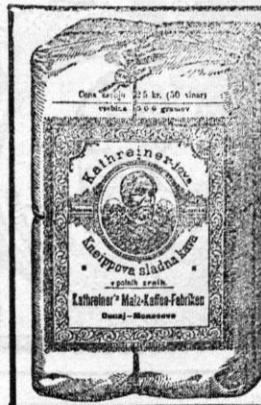
jo porinil v kot; pri tem ji je spodbil noge tako, da je padla. V sosedni sobi so spali trije njeni otroci; ti so začeli kričati: „Pustite mamo!“ Šele tri leta stari sinček Anton pa je spal mej zakonskima Novak in je sedaj skočil iz postelje k zločincu kričeč: „Pustite mamo!“ Tega krika otrok se je storilec ustrašil in pobegnil skozi zadnja vrata, katera si je moral že poprej odpreti, ko je v hišo čez mostovž priplezal. Sled, v katero stran je morilec odbežal, ni mogoče natančno določiti, pač pa je več njegovih stopinj v snegu okrog hiše; hodil je gotovo poprej okrog hiše in iskal, kje bi v hišo udril. Gospodar Vincencij je vsled smrtnih ran v par trenutkih umrl, dočim je njegova žena Marija večkrat ranjena na glavi in na roki in ji je storilčevo orodje tudi prerezalo ruto na prsni ter jo ondi ranilo, vendar so pa zdravniki izrekli, da bode gotovo okrevala. — Z Vranskega se nam javlja 2. t. m.: Včeraj nas je prestrašil strašen način umora. V vasi Ločica, pol ure od Vranskega, našli so o mraku v Martinčevem mlinu vse prebivalce umorjene: gospodarja v hiši, njegovo deklo v hlevu in njenega sina v listnici. Gospodar in dekla umorjena sta najbrž s sekiro, deček pa je zadavljen. — Po najnovejših poročilih so morilca prijeli na R. Planini in ga izročili okrožnemu sodišču v Celju. Morilec je neki delavec.

(Priljubljenost nemškega cesarja.) Številke tudi marsikaj pojasne. Na Nemškem, in sicer v Magdeburgu, je bil nedavno obsojen socijalistični urednik Baumüller na jedno leto v zapor in to zaradi razžaljenja velečanstva. To je v letošnjem letu 47. urednik, kateri je bil radi razžaljenja velečanstva obsojen. Vseh obsodb je bilo letos 781. Toliko oseb je v nekaterih mesecih prišlo pred sodišče, koliko pa jih mora biti, kateri se sploh niso obsodili. Kakor se kaže, mora cesar Viljem biti zelo priljubljen, zakaj v vseh drugih monarhičnih državah v Evropi ni bilo v enem letu toliko obsodb radi žaljenja velečanstva, kakor na Nemškem in kar je posebno karakteristično: drugod zakrivé ta zločin k večjemu pijanci, ljudje brez omike, na Nemškem pa so bili obsojeni skoro sami inteligentni ljudje.

Tržne cene v Ljubljani

4. decembra t. l.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	7	80	Špeh povojen, kgr.	—	64
Rež, „	7	50	Surovo maslo, „	—	72
Ječmen, „	6	50	Jajce, jedno „	—	3
Oves, „	6	80	Mleko, liter „	—	10
Ajda, „	7	50	Goveje meso, kgr.	—	64
Proso, „	7	—	Telečje „	—	62
Koruza, „	6	—	Svinjsko „	—	58
Krompir, „	2	80	Kostrunovo „	—	36
Leča, „	10	—	Pišanec „	—	45
Grab, „	10	—	Golob „	—	15
Fižol, „	11	—	Seno, 100 kilo „	—	240
Maslo, kgr.	—	90	Slama, „	—	240
Mast, „	—	68	Drva trda, 4 metr.	—	750
Špeh svež „	—	66	„ mehka, 4 „	—	520

Pozor! **Svarilo!**

Varujte se,

da ne bote opeharjeni pri nakupu sladne kave. Dobičakaželjni ljudje še vedno ponarejajo Kathreinerjevo kavo, zato ne jemljite drugih ko bele izvirne zavoje z napisom

„Kathreiner“.

Kathreiner-Kneippova sladna kava je edina zdrava in okusna primes k bobovi kavi, natorni pridelek v celih zrnih; vsaka škodljiva primes je izključena.

Na prodaj je radi nadomestjenja močnejega stroja 5 konjskih sil močna locomobila

z vso pripravo, popolnoma v dobrem stanu in po nizki ceni. — Natančnejše pogoje in cena se izve pri vodstvu paromlina **Repnič**, pošta Proseko (Prosecco). (24)

Peregrin Kajzelj

Stari trg št. 13 (2—23)

priporočam slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini svojo bogato zalogo

lestencev, oljnatih podob, zrcal,

kakor tudi vse v njegovo stroko spadajoče predmete na pr. stekleno, porcelanasto belo in rujavoprsteno blago, raznovrstne svetilnice viseče in stoječe,

Hermanove bliskovne svetilnice in prave kroglaste cilindre „Patent Marian“, katere imam samo jaz v zalogi za Kranjsko.

Prevezemam tudi vsa steklarska dela pri stavbah ter jamčim za solidno in točno postrežbo.

Prihodnja številka „**RODOLJUBA**“ izide dne 21. decembra t. l.

Loterijske srečke.

Praga, dné 27. novembra: 43, 8, 74, 46, 5.

Dobiva se najceneje v podpisani lekarni, ako se naroča po pošti.

TRADEMARK.

SCHUTZMARKE

Najboljše kakovosti, blagodejen, oživiljajoč, krepien in zlasti sredstvo za vzbujanje teka je

Marijaceljski likêr

1 steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gld.
3 ducate steklenic 4 gld. 80 kr.

Nadalje za želodec:

Kapljice za želodec. — Steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gld. 3 tuct. 4 gld. 80 kr.

Odvajalne ali čistilne krogljice čistijo želodec pri zabasanji, skaženem želodci. — Skatulja 21 kr., jeden zavojček s 6 škatuljami velja 1 gld. 5 kr.

Za prsa:

Zeliščni sok ali prsni sirop za odrasčene in otroke; raztvorja sliz in lajša bolečine, n. pr. pri kašlju. — Steklenica 56 kr., 6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Za trganje:

Protinski ovet (Gichtgeist) lajša in preganja bolečine v križu, nogah in rokah. — Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gld. 26 kr.

Vsa ta našeta in vsa druga zdravilna sredstva se dobivajo v

lekarni

Ubalda pl. Trnkóczy-ja

v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s prvo pošto razpošiljajo. (14—38)

ČASTNI DIPLOM
1891-1894
8 ZLATIH KOLAJN

Pozor: zahtevajte in jemljite le izvrne zavojce s imenom „Kathreiner“.

Kot nadomestilo za bobove kavo se priporoča v zdravniških šolam, otrokom in bolnikom

KATHREINER.

KNEIPPOVA SLADNA KAVA.

Najčistejši prirodni plod v celih zrnih, ki se ne daje posušiti.

Se dobi povsod: ½ Kile za 25 kr.

Najkakovostnejša, edino zdrava in ob vsaki najkakovostnejša priprava k bobovi kavi